

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: **ВАСПИТНИ РАД У ОДЈЕЉЕЊСКОЈ ЗАЈЕДНИЦИ (ВРОЗ)**

РАЗРЕД: **ТРЕЋИ**

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: **1**

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: **36**

Васпитни рад у одјељењској заједници обухвата директан васпитни рад са ученицима у одјељењској заједници која функционише као ученички колектив који има властиту организацију, уз координацију и руковођење које остварује одјељењски старјешина.

ОПШТИ ЦИЉЕВИ

- Развијање основних животних вјештина које се односе на управљање емоцијама, комуникацију, развијање односа, друштвену одговорност и развој критичког и креативног мишљења.
- Развијање културе живљења у друштвеној средини, развијање осјећаја одговорности према себи и другима (емпатија), уважавање различитости, те подстицање међусобне сарадње и толеранције, као и његовање заједништва.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

- Кроз индивидуални приступ и континуирано праћење тока развоја утицати на развој сваког ученика (физички, социјални, емоционални, интелектуални, радни, морални и естетски развој ученика).
- Развијати и подстицати самосталност, упорност и одговорност према учењу, радним обавезама, правилном кориштењу уџбеника и рјешавању домаће задаће.
- Усмјеравати ученике да користе различите начине учења (асоцијативно учење, мапе ума, учење уз кориштење рачунара и интернета), те да проналазе и развијају сопствене методе рада у савладавању наставних садржаја.
- Његовати културу лијепог понашања на различитим мјестима и у различитим ситуацијама (његовање културе понашања, облачења, становања и поштовање кодекса понашања и облачења).
- Развијати способности за морално расуђивање, разумјевање демократских вриједности-одговорност, ауторитет, приватност и правда (приликом избора и преузимања одговорности, поштовања личне и туђе приватности, уочавања ауторитета, праведне подјеле обавеза, ствари и одговорности).
- Афирмисати стилове здравог живота, те подстицати развој здравих животних навика у свакодневном животу и кроз спортске активности.
- Подстицати ученике на еколошке акције и давање личног доприноса очувању животне средине, те обиљежавање важних датума везаних за заштиту животне средине (еко-датуми).

- Развијати способности и вјештине код ученика за препознавање и разликовање пријатних и непријатних емоција/осјећања, начине њиховог исказивања и контролисања.
- Подстицање ученика на поштовање породичних вриједности и традиције свог и других народа.
- Развијати свијест код ученика о предностима, али и опасностима употребе дигиталних технологија и интернета.
- Развијање способности уочавања актуелних тема/проблема у колективу и друштвеној заједници, те конструктивно и прихватљиво рјешавање проблема.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставне области и теме

Оквирни број часова

Област 1: КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА	12
Тема 1: Организација одјељењског колектива	2
Тема 2: Култура понашања	6
Тема 3: Наша традиција	4
Област 2: ДЈЕЧИЈА ПРАВА И ДЕМОКРАТИЈА	5
Тема 1: Дјечија права	2
Тема 2: Демократија у учионици	3
Област 3: ЗДРАВИ ЖИВОТНИ СТИЛОВИ	14
Тема 1: Чувари здравља и природе	4
Тема 2: Наше емоције	6
Тема 3: Учење	4
Област 4: ТЕМЕ ПО ИЗБОРУ/СЛОБОДНЕ ТЕМЕ	5
Тема 1: Морално расуђивање	2
Тема 2: Опасности од пиротехничких средстава, мина и других убојитих средстава	1
Тема 3: Слободне теме	2

Исходи учења	Садржаји програма/Појмови	Корелација са другим наставним предметима
Област 1: КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА (12)		
Ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> • наведе примјере, поступке и/или понашања, који указују на разумијевање, повјерење и сарадњу; • исказе своју припадност 	Тема 1: Организација одјељењског колектива (2) <ul style="list-style-type: none"> • Моје одјељење-разумијевање, повјерење и сарадња у одјељењу -Амблем нашег одјељења и значај заједнице. 	Српски језик Ликовна култура Физичко васпитање

<p>заједници/заједништву кроз дефинисање заједничког обилежја;</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни важност избора руководства одјељењске заједнице; • наброји задатке и обавезе појединца и група у одјељењу (клубу, секцији...); • објасни како може одредити да ли је неко правило добро; • идентификује/именује и предложи правила важна за функционисање одјељењске заједнице. 	<ul style="list-style-type: none"> • Одјељењско руководство (избор). • Задужења/улоге појединаца и група у одјељењу (клубу, секцији). • Правила у нашем одјељењу. 	
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • зна основне елементе Кодекса понашања и облачења у школи, те реагује у складу са њим; • наброји правила понашања у јавном превозу, као и начине правилног понашања као учесник у саобраћају (док вози бицикл, ролере, тротинет...); • прикаже/демонстрира лијепо понашање на различитим мјестима и у различитим ситуацијама (у породици, комшилуку, школи, саобраћају ...); • наброји и извршава своје обавезе уколико има кућног љубимца; • објасни зашто је важна штедња и како треба трошити новац; • препозна и идентификује насилне облике понашања у школи; • зна коме да се обрати и како да се заштити од насиља у школи. 	<p>Тема 2: Култура понашања и облачења (6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Култура облачења и понашања у школи (поштовање Кодекса). • Култура понашања: <ul style="list-style-type: none"> -Понашање у средствима јавног превоза и на путовањима, те током одмора. -Ја као учесник у саобраћају (као пјешак, возим бицикл, ролере, тротинет...). • Какви смо као комшије и станари (поштовање кућног реда, однос према комшијама). <ul style="list-style-type: none"> -Кућни љубимци (обавеза и одговорности). -Џепарац и зашто је важно штедјети (правилан однос према трошењу новаца). • Препознавање насилних облика понашања. <ul style="list-style-type: none"> -Насилни облици понашања у школи. (како се заштити). 	<p>Природа и друштво Ликовна култура</p>

<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • каже шта су за њега породичне вриједности и традиција, те да допуни своја знања о породичним вриједностима и традицији; • идентификује особе на позицији ауторитета у породици; • сазна који празници се празнују у његовом непосредном окружењу; • наброји и/или прикаже понашања која људи најчешће примјењују приликом обиљежавања празника; • упозна и уважава културно и природно наслеђе свог мјеста, завичаја, Републике. 	<p>Тема 3: Наша традиција (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Породичне вриједности и традиција. -Међусобно поштовање и уважавање чланова породице, поштовање ауторитета. • Празници (Важност и правилно честитање-рођендани, вјерски празници свих конфесија, међународни празници...) -Како прослављамо празнике (некада и сада)? • Културно и природно наслеђе. 	<p>Природа и друштво Српски језик Музичка култура Ликовна култура</p>
<p>Област 2: ДЈЕЧИЈА ПРАВА И ДЕМОКРАТИЈА (5)</p>		
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • цртежом и/или ријечима опише дјечија права која су њему посебно важна и зашто; • осмисли и предложи активности за обиљежавање Дјечије недјеље; • своје склоности и способности у Недјељи дјетета, искаже кроз ликовни, литерарни и/или рецитаторски рад. 	<p>Тема 1: Дјечија права (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Нама је важно: Врсте дјечијих права • Дјечија недјеља (садржај/активности обиљежавања) 	<p>Ликовна култура Српски језик</p>
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препозна ситуацију када треба да донесе одлуку о 	<p>Тема 2: Демократија у учионици (3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Одговорност (избор и 	<p>Српски језик Природа и друштво</p>

<p>избору и преузимању неке одговорности;</p> <ul style="list-style-type: none"> • анализира ситуације о преузимању одговорности; • процијени, заузме и одбрани свој став, везан за преузимање одговорности (у складу са својим узрастом); • да учествује, креира/осмишљава и доноси одлуке у одјељењу; • користи појмове потребе, способности и заслуге, при праведној подјели одговорности (ствари) у групи и одјељењу; • објасни зашто се разликују потребе за приватност код људи; • идентификује примјере разлика у понашању, када је у питању приватност. 	<p>преузимање одговорности)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Правда (Праведан начин подјеле одговорности и обавеза, ствари). • Приватност (Потребе за приватности и како се оне поштују?) 	
---	---	--

Област 3: ЗДРАВИ ЖИВОТНИ СТИЛОВИ (14)

<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • наведе како и на које начине треба да чувамо здравље; • објасни важност денталне хигијене и редовних посјета стоматологу • зна како начин исхране утиче на здравље; • образложи како спорт доприноси здрављу; • објасни важност заштите животног и радног простора; • идентификује и наведе добре и лоше стране уређеног животног и радног простора; • учествује у давању приједлога и креирању садржаја и активности приликом обиљежавања важних еко-датума. 	<p>Тема 1: Чувари здравља и природе (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чувајмо здравље (Како да сачувамо своје здравље?). -Дентално здравље и хигијена • Бавимо се спортом (Зашто је добро да се бавимо спортом?). • Хигијена и заштита животног и радног простора -Наша учионица (уређење и заштита). -Еко-акција: Заједничко дрво/цвјетњак... • Важни еко-датуми (Обиљежавање: Дан планете Земље, Дан здравља, Дан вода, Дан шума, Дан птица и дрвећа). 	<p>Природа и друштво Физичко васпитање</p>
--	--	--

<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препозна и идентификује/наброји своја осјећања (емоције) у различитим ситуацијама; • опише карактеристике идентификованих осјећања; • препозна како да изрази своје емоције на прихватљив начин, а да не повриједи друге особе, те да контролише своје емоције; • зна коме се може обратити за сваки вид подршке и помоћ; • разумије шта раде стручни сарадници у школи и како могу помоћи ученицима; • исказе позитиван (оптимистичан) став; • опише шта је љубав, именује ријечи и поступке којима можемо показати да некога или нешто волимо. 	<p>Тема 2: Наше емоције (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наша осјећања (Причамо о својим осјећањима у разним ситуацијама). -Изражавање емоција на прихватљив начин. -Како се осјећамо када се свађамо? • Психосоцијална помоћ. -Ко нам помаже у школи? • Позитиван став (Проблеми су рјешиви). • Љубав 	<p>Српски језик Ликовна култура Музичка култура</p>
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • уочи и наведе шта га све мотивише на учење, те препозна позитивне факторе мотивације; • уочи која је важност простора за учење; • осмисли свој дневни и седмични План рада/учења; • зна како да правилно користи уџбеник; • редовно извршава домаће задатке и зна да објасни важност домаће задаће; 	<p>Тема 3: Учење (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Зашто је важно учити (мотивација). -Самосталност, одговорност и упорност у учењу. • Простор за учење и План рада. • Употреба уџбеника -Домаћа задаћа (важност). -Шта треба да читам? • Трикови за памћење и 	<p>Српски језик Природа и друштво Ликовна култура Физичко васпитање Музичка култура</p>

<ul style="list-style-type: none"> • препозна и наведе неколико разлога зашто треба да чита одређену књигу; • креира и користи мапе ума, асоцијативне мапе и друге олакшице при учењу; • препозна ситуације када може ефикасно користити рачунар и интернет при учењу; • идентификује опасности при учењу уз помоћ рачунара и интернета; • схвати да кориштење рачунара и интернета без надзора родитеља или неке друге блиске одрасле особе може да буде веома опасно. 	<p>асоцијативно учење (асоцијативне мапе, мапе ума...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учење уз помоћ рачунара и интернета (правилна употреба, кориштење и опасности). 	
--	---	--

Област 4: СЛОБОДНЕ ТЕМЕ (5)

<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентификује дилеме око истине или лажи; • препозна посљедице лажи, оговарања, уцјене...; • развије морално расуђивање у односима са пријатељима кроз примјере крађе, лажи, оговарања, уцјене...; • уочи и наведе посљедице одговорности за направљену штету у одјељењу. 	<p>Тема 1: Морално расуђивање (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дилеме око истине и лажи. -Пријатељство и моралне дилеме (крађа, лаж, оговарање, уцјена ...). • Одговорност за направљену штету у одјељењу. 	<p>Српски језик</p>
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разумије разлоге због чега су непозната подручја ризична од мина; • објасни одређена понашања, предмете или појаве који су опасни; • препозна властита искуства која су га могла довести или доводила у опасност; • објасни и схвати опасност од 	<p>Тема 2: Опасности од мина, пиротехничких средстава и других убојитих средстава (1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Непозната подручја и мине/НУС. • Опасни предмети, опасно понашање-несрећа. - Зашто су петарде опасне? (Шта могу да користим умјесто петарди?) 	<p>Природа и друштво Ликовна култура</p>

<p>петарди;</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентификује шта се све друго може користити умјесто петарди како би нешто прославили око новогодишњих или других празника. 		
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препозна ситуацију и/или појаву и објасни због чега је она важна; • зна у одређеним ситуацијама коме може вјеровати; • користи безбједне начине понашања током одређене ситуације/појаве. 	<p>Тема 3: Слободне теме (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ситуације и појаве времена у коме живимо (земљотреси, пандемије, поплаве...) 	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ

Програм васпитно-образовног рада у одјељењској заједници обухвата четири наставне области: *Култура живљења, Дјечија права и демократија, Здрави животни стилови и Теме по избору/Слободне теме*. Предложене *Слободне теме* су само приједлог/оквир, што значи да одјељењски старјешина може у оквиру ове области да бира и реализује друге садржаје за које процијени да су неопходни за реализацију, а у складу са потребама ученика из одјељења. Наставне области и теме су релативно аутономне, јер неке од тема могу се обрађивати у корелацији са другим наставним садржајима/темама, интегрисати и реализовати. Редослијед навођења садржаја у оквиру одређених области и тема у наставном програму *Васпитни рад у одјељењској заједници за 3.разред основне школе* није обавезујући редослијед реализације наведених области, тема и садржаја.

Програмски садржаји су понуђени оквирно, јер остварење дефинисаних исхода учења, могуће је и кориштењем садржаја по избору одјељењског старјешине или ученика. То значи да неки понуђени садржаји неће бити реализовани или ће неки садржаји бити замијењени сличним садржајима које одаберу одјељењски старјешина и/или ученици.

Реализација програмских садржаја васпитног рада у одјељењској заједници подразумијева првенствено флексибилан приступ. Флексибилан приступ се односи, како на моделе рада, тако и на динамику извођења. Одјељењски старјешина у сарадњи са ученицима осмишљава активности, координира рад међу ученицима, даје им јасна упутства за

реализацију одређених садржаја, поштује специфичности узраста ученика, индивидуалних разлика, те специфичности ученичког колектива и средине у којој се налази школа. Часове ВРОЗ-а (Васпитни рад у одјељењској заједници) треба реализовати уз кориштење модела интерактивне наставе, те радионичког начина рада. Примјеном савремених модела наставног рада на часовима одјељењске заједнице, радионичким приступом у раду, часови ВРОЗ-а биће много занимљивији за ученике, једноставнији за реализацију и ефикаснији у постизању циљева учења, али првенствено у остварењу исхода учења.

Сваки одјељењски старјешина је задужен да креира годишњи, те оперативне планове и програме рада за своје одјељење, уважавајући програмски оквир, искуства ученика, специфичности средине, те уз обавезне консултације и учествовање ученика.

Наставни програм ВРОЗ-а реализује се током 36 наставних седмица, по правилу са по једним часом седмично. У посебним ситуацијама када је потребно више времена за реализацију одређених садржаја, те када је планирана реализација изван учионичког простора могуће је кориштење тзв. двочаса/блок часа, што се посебно планира и евидентира. Предложени оквирни број часова за реализацију садржаја и остварење исхода учења могуће је (а негдје ће бити и потребно) кориговати, тј. извршити прерасподјелу фонда сати за поједине наставне области, теме и/или садржаје.

У складу са принципима савременог васпитања и образовања, одјељењски старјешина добија нову улогу, што подразумијева да посједује особине демократичности, флексибилности, отворене комуникације, толеранције и слично. Одјељењски старјешина, у договору са ученицима има потпуну слободу да наставну област и одређену тему реализује као цјелину или да у различитим временским периодима реализује дио садржаја неке наставне области и теме.

За реализацију програма ВРОЗ-а, односно појединих области, тема и садржаја, одјељењским старјешинама ће бити на располагању *Приручник за наставнике- Васпитни рад у одјељењској заједници (примјери добре праксе)*.